

MEMO

Onderwerp: Financien maatschappelijke voorzieningen
Datum: 11 oktober 2023
Van: Dorien Bosselaar / Serge van Donkelaar

Aanleiding

Als onderdeel van het opstellen van het visiedocument op de maatschappelijke voorzieningen, is een verkenning gemaakt wat de toekomstige financiële consequenties zijn van de realisatie van deze voorzieningen. Deze consequenties spelen pas op langere termijn, ze zijn er nog niet of slechts in heel beperkte mate in de eerstkomende 4 jaar, waar zicht op wordt geboden in de begroting 2024.

De benodigde investeringen zijn per functie inzichtelijk gemaakt op hoofdlijnen. Per functie is ook de financieringsbehoefte bepaald. Dat verschilt per functie en vindt plaats over een lange periode. Het voorgaande betekent dat elke maatschappelijke voorziening een project op zich is, met een nader te bepalen moment van uitwerking en realisatie – een en ander in samenhang met de voortgang van de gebiedsontwikkelingen.

In dit memo gaan we in op de verschillende functies en de sturingsprincipes die we bij elke functie hebben op de financiën. Daarmee ontstaat ook een eerste schets van de omvang van de investeringen in de periode dat de gebiedsontwikkeling zal gaan duren: minimaal nog twintig jaar en misschien ook langer.

Functies, kosten en timing

In onderstaande tabel komen de verschillende functies terug zoals opgenomen in het concept visiedocument.

Daarbij geven we aan wat bij benadering de investering is die moet worden gedaan en op welk moment die aan de orde kan komen (vroegst mogelijk) gezien de samenhang met de voortgang in de gebiedsontwikkeling. Die verwachte voortgang in de tijd is inzichtelijk gemaakt in bijgaande “tijdsheet realiseren maatschappelijke voorzieningen”.

FUNCTIE	INVESTERING	JAARTAL (start bouw)
Onderwijs		
PO-school Entrada	€ 12 mio	2028
PO-school DNK 1	€ 12 mio	2029
PO-school DNK 2	€ 12 mio	2031
PO-school DNK 3	€ 12 mio	2033
VO-school	€ 23,5 mio	2033
Welzijn / Kunst & Cultuur		
Alternatief oude Jan Hekmanschool	€ 2 mio	2027
Dorpshuis Duivendrecht (aanpassen)	€ 1 mio	2027
Dorpshuis DNK incl. dagbesteding	€ 4 mio	2029
Sport & Spelen		
Georganiseerde veldsport Werkstad	€ 4,5 mio	2027
Dorpshuis Duivendrecht – sportzaal (vervanging huidig)	€ 8,0 mio	2030
Georganiseerde veldsport DNK	€ 4,5 mio	2033 – voorkeur eerder

FUNCTIE	INVESTERING	JAARTAL (start bouw)
Gemeentewerf	Afhankelijk van scenario	2032 – voorkeur eerder
Begraven & Cremeren	€ 4 mio	2032
Gemeentehuis	Afhankelijk van scenario	Vanaf 2032
Zorg & Jeugd	Huursituatie	Vanaf 2027

Toelichting per functie:

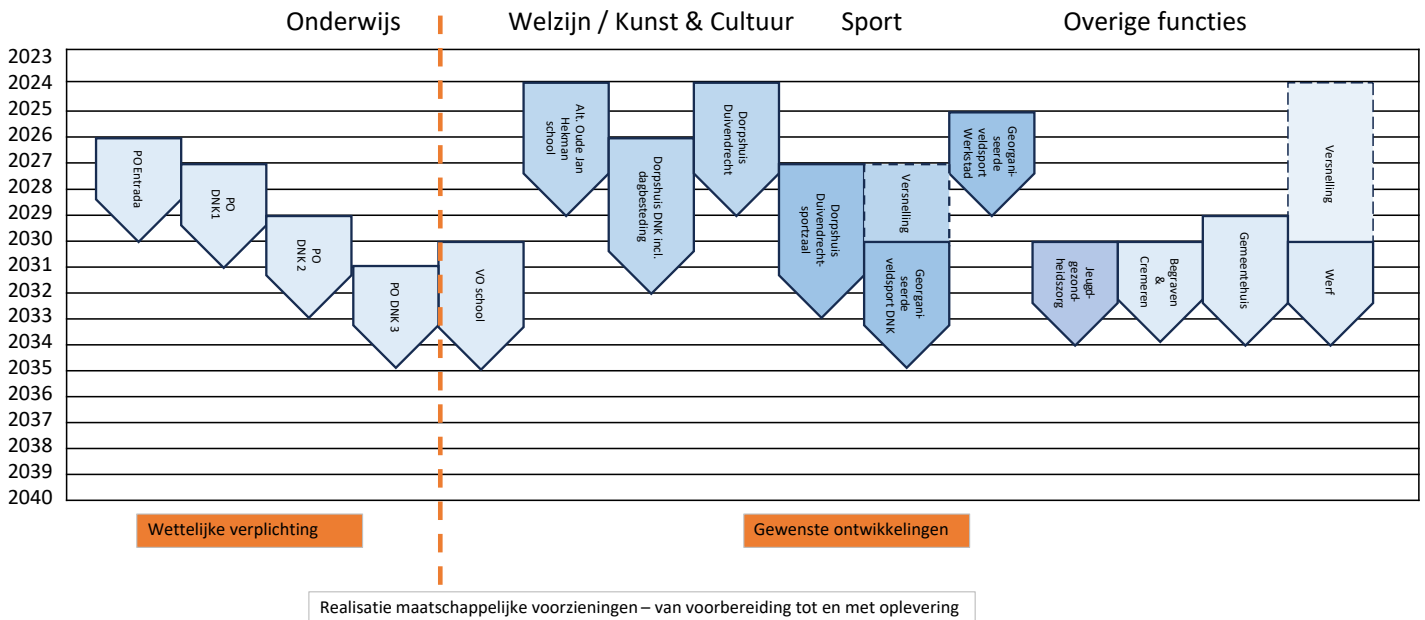
- Het overzicht laat zien dat de meeste investeringen pas op een later moment en een substantieel deel pas in de verre toekomst aan de orde zijn.
- M.b.t. de VO-school is de insteek dat deze door derden wordt gesticht en betaald.
- Voor de PO scholen staat de gemeente zelf aan de lat. Dat is een wettelijke taak en vereiste. Wel kunnen keuzes worden gemaakt voor het moment van investeren, de vraag is of de school gebouwd moet worden als de eerste woning opgeleverd wordt of dat de eerste jaren met tijdelijke lokalen wordt gewerkt. Dit laatste is uit financieel oogpunt aantrekkelijk, de lasten voor de investering vallen dan op een moment als het aantal inwoners al is gegroeid en dus ook meer inkomsten heeft uit het gemeentefonds.
- Een nieuw Dorpshuis in DNK is een wens, dit moet Ouder-Amstel zelf bekostigen, maar we zijn flexibel in de tijd wanneer we dit willen realiseren.
- M.b.t. het Dorpshuis Duivendrecht: zowel de aanpassingen van de ruimtes intern als de sportzaal betreffen een verbouwing van het bestaande pand. Ook hier is Ouder-Amstel zelf verantwoordelijk voor het momentum.
- Idem voor vervangende ruimte voor de culturele functies in de oude Jan Hekmanschool. Dit staat los van de gebiedsontwikkeling en het momentum kan apart worden gekozen.
- Voor de georganiseerde veldsport DNK gaan we er nu van uit dat deze gerealiseerd wordt tegelijk met de VO-school (geïntegreerde ontwikkeling). Dit zou ook na elkaar kunnen (met een tijdelijke situatie van twee in plaats van drie velden).
- De georganiseerde veldsport Werkstad is op dit moment onderwerp van studie, met de kanttekening dat we hier de gemeente Amsterdam nodig hebben. Hiervoor is het ook mogelijk financiering uit de regio aan te trekken.
- Begraven en Cremeren: dit is wel een gemeentelijke opgave, maar nog flexibel in de tijd qua capaciteit. Vernieuwing van de aula is wel nodig maar dat kan ook los van de uitbreiding als gevolg van de gebiedsontwikkeling.
- Uitgangspunt voor het gemeentehuis is dat bij besluitvorming over de keuze voor bijhuren van kantoorruimte of gehele verplaatsing met nieuwbouw in de gebiedsontwikkeling t.z.t. eventuele nieuwbouw ook (deels) bekostigd moet / kan worden uit herontwikkeling van de huidige locatie ofwel er een andere vorm van dekking gevonden moet worden.
- Voor de gemeentewerf / milieustraat geldt dat de financiële dekking langjarig verdisconteerd wordt in de afvalstoffenheffing, daarmee is dit voor de begroting neutraal.

Het voorgaande laat per functie zien dat er in de loop van de tijd nog veel keuzes zijn te maken en dat er op de daaruit volgende financieringsopgave dus ook nog goed gestuurd kan worden en deze opgave bij het nemen van die besluiten een rol kan spelen.

Tijdpad realisatie gebiedsontwikkeling - voorzieningen

Belangrijk is te onderkennen dat bij wijzigingen in de planning van de gebiedsontwikkelingen de jaartallen (start bouw) ook gaan verschuiven. Immers, de voorzieningen hebben een sterke relatie

met de groei van het aantal inwoners. Als dit vertraagt, vertraagt ook de behoefte aan deze voorzieningen. Onderstaande schema laat de samenhang zien.

Tijdsheet realiseren maatschappelijke voorzieningen

Algemene sturingsprincipes financieel

Analyse laat zien dat er in de toekomst nog veel sturingsmogelijkheden zijn op de financiën. Dat kan door een investering wel of niet te doen of het moment daarvan zo te plannen dat er voldoende dekking zal zijn, omdat de middelen van de gemeente in het gemeentefonds ook gaan toenemen.

1. Flexibiliteit in realisatie:
Het is voor veel voorzieningen mogelijk om het zó te plannen, dat eerst het aantal inwoners groeit, waardoor de inkomsten toenemen, waarna er meer financiële ruimte ontstaat voor het realiseren van de voorzieningen. Dat betekent dat er bijvoorbeeld met tijdelijke voorzieningen kan worden gewerkt (zoals een PO-school), of bestaande voorzieningen een tijdelijke rol vervullen voor de nieuwe inwoners. Op die manier kan er gestuurd worden op de financieringslast.
2. Nieuwe openbare ruimte vraagt beperkt beheer:
De middelen in het gemeentefonds nemen toe naarmate het aantal inwoners toeneemt. Onderdeel van deze middelen zijn gelden voor het beheer van de openbare ruimte. Dit is een vast bedrag. Omdat in verhouding de omvang van de nieuwe openbare ruimte (in relatie tot het bestaande areaal) flink toeneemt, maar deze openbare ruimte door derden wordt aangelegd en opgeleverd, betekent dit dat er de eerste jaren relatief weinig kosten zijn, daar waar wel middelen zijn. Hierdoor zit er rek in de begroting van niet geormerkte gelden. Deze kunnen worden ingezet voor de financiering van voorzieningen.
3. De hogere overheden willen ook wat:
Met de gebiedsontwikkelingen draagt Ouder-Amstel serieus bij aan de woningbouwopgave (van de regio). Dat is wat waard, zo blijkt uit de diverse subsidies, onder andere voor infrastructuur. We gaan onderzoeken of dit ook voor maatschappelijke voorzieningen

mogelijkheden biedt. Dit is nieuw, maar op basis van uitspraken van hogere overheden in overleg wellicht mogelijk en de moeite waard om verder te verkennen .

Minimum variant: alleen de wettelijke taken

Het absolute minimum als het gaat om het stichten van de gebouwen betreft de PO-scholen. Dat is een wettelijke taak. Alle andere investeringen zijn een keuze om ze wel of niet te willen doen. De voorzieningen zoals het dorps huis DNK en de sportvoorzieningen bijvoorbeeld zijn voorzieningen die wenselijk zijn in het kader van het maken van een complete wijk. Een aantal voorzieningen is nodig voor een goed functionerende gemeente.

Indien alleen de minimale investeringen zouden worden gedaan betreft het een bedrag van circa 48 miljoen over een periode van 20 jaar. In die periode groeit de gemeentebegroting als gevolg van de toename van het inwonertal (autonoom en dus zonder lastenverzwaring) naar circa 90 tot 100 miljoen euro op jaarbasis. Dit betekent dat het realistisch mogelijk is om hieruit de minimaal benodigde investeringen te doen, ervan uitgaand dat per school leningen worden aangegaan en de lasten dus zullen bestaan uit afschrijvingen en rente. Bij een investering van 12 miljoen voor een school gaat dit om circa € 250.000,- rente en circa € 250.000,- afschrijving per jaar, dus een last per jaar van € 500.000,-. Afgezet tegen de grotere omvang van de begroting is dit reëel.

Op de lange termijn bezien lijkt er op gelijke wijze ook ruimte te zijn voor niet wettelijke taken / investeringen. Of er financiële ruimte zal zijn voor alle wensen is niet goed te voorspellen, maar gezien de sturingsmogelijkheden en de mogelijkheden voor extra financiering van derden lijkt dit momenteel wel een realistisch streven.